

บทบาทผู้ส่งสารของหวังเต๋ะในการถ่ายทอดความรู้ โดยผ่านสื่อพื้นบ้านประเภทลำตัด
: การศึกษาเฉพาะกรณี

นางรัชชัญ สละโวหาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-631-001-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MESSAGE SENDER ROLES OF WANGTAE IN TRANSFERRING OF KNOWLEDGE THROUGH
THE LOCAL MEDIA OF LAMTAT FOLKSONGS : A CASE STUDY

MRS. RATCHANUCH SALAVOHARN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Non-Formal Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-631-001-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : บทบาทผู้ส่งสารของหวังเต๊ะในการถ่ายทอดความรู้ โดยผ่านสื่อพื้นบ้านประเภทลำตัด : การศึกษาเฉพาะกรณี

โดย : นางรัชนุช สละโวหาร

ภาควิชา : การศึกษานอกโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. สุรกุล เจนอบรม

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ สัจกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Santi Kongsuwan

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Ratana Pomsaisaeng ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล)

Surakul Jenobrom อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม)

Korrikarn Sajakul อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล)

Chawtee Wibulysitree กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เขาวดี วิบูลย์ศิริ)

Orphan Wibulysitree กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพันธ์ วิบูลย์พันธ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

รศ.ดร. สละโวหาร : บทบาทผู้ส่งสารของหวังเต๊ะในการถ่ายทอดความรู้ โดยผ่านสื่อพื้นบ้าน
ประเภทลำตัด : การศึกษาเฉพาะกรณี (MESSAGE SENDER ROLES OF WANGTAE IN
TRANSFERRING OF KNOWLEDGE THROUGH THE LOCAL MEDIA OF LAMTAT
FOLKSONG : A CASE STUDY) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุรกุล เจนอบรม และ
ผศ.ดร.กรรณิการ์ สัจกุล, 250 หน้า. ISBN 974-631-001-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาหวังเต๊ะในฐานะผู้ส่งสารในด้านต่าง ๆ คือ ทักษะ
ในการส่งสาร ความรู้ที่ใช้ในการส่งสาร เจตคติต่อตนเอง ความเข้าใจต่อระบบสังคมและวัฒนธรรม
ที่นำมาใช้ในการส่งสาร ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อหวังเต๊ะ โดยศึกษาทั้ง 4 ด้าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หวังเต๊ะ และผู้ชมการแสดงจำนวน 30 คน
ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ สังเกต และจดบันทึก

จากการศึกษาหวังเต๊ะในฐานะผู้ส่งสารพบว่า ทักษะในการส่งสาร หวังเต๊ะ สามารถส่งสาร
ได้ดี ในทักษะด้านการคิดและการเขียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การใช้เหตุผล การเปรียบเทียบ
การพรรณนา การให้ข้อเท็จจริง การล้อเลียนสถานการณ์จริง การใช้กรณีตัวอย่าง การแสดงสั้น ๆ
การโต้วาทิ และการใช้สำนวน เจตคติต่อตนเอง ต่อเรื่องที่ส่งสารและต่อประชาชน อยู่ในเกณฑ์ดี
ความรู้ที่ใช้ในการส่งสาร หวังเต๊ะรู้เนื้อหาที่จะส่งสาร วิธีและกระบวนการในการส่งสารมีความเข้าใจ
สภาพสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ในการส่งสารได้

ประชาชนมีความเห็นว่า หวังเต๊ะ เป็นคนมีทักษะ เจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ สังคม
และวัฒนธรรมเป็นอย่างดี

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน.....
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....
ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่อนิสิต Pay Oon
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Sukul Jenobrom
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม Non - sig.

คำชี้แจงการพิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์

นิสิตต้องปฏิบัติดังนี้

1. พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (เฉพาะผลการวิจัยเท่านั้น) ลงในกรอบสี่เหลี่ยมด้านหลังของกระดาษแผ่นนี้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดูตัวอย่างข้างล่าง) ถ้าพิมพ์ไม่ถูกต้องหรือพิมพ์สักรอบที่กำหนดให้ บัณฑิตวิทยาลัย จะไม่รับพิจารณา
2. ถ่ายสำเนาบทคัดย่อฯ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ เวียงไว้หน้าบทคัดย่อของต้นฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
3. ส่งกระดาษแผ่นนี้ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนาบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและอังกฤษอีกอย่างละ 2 ชุด คืนแผนกมาตรฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ในวันที่ส่งต้นฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ข้อแนะนำ

1. กระดาษแผ่นนี้แจกให้ครั้งเดียวเท่านั้น เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือชำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์บทคัดย่อฯ ในกระดาษขนาด A 4 ซึ่งตีกรอบเท่าตัวอย่างให้ถูกต้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลังของกระดาษแผ่นนี้
2. ควรใช้เครื่องพิมพ์ IBM ขนาดตัวพิมพ์ภาษาไทย "ไทย 452" ตัวพิมพ์ภาษาอังกฤษ "COURIER 12" (ตามตัวอย่างข้างล่าง) หรือคล้ายกัน เพื่อให้ตัวพิมพ์เป็นมาตรฐานเดียวกัน
3. การพิมพ์ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูตัวอย่างข้างล่าง (ชื่อยศให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัย คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ",")

ตัวอย่างการพิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย

ผู้ดี คุณตะตุฤทธิ์ : การสร้างแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะและการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (A CONSTRUCTION OF SELF-REPORT INVENTORY OF QUALIFICATION AND JOB PERFORMANCE OF THE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อนันต์ อัดชู, 120 หน้า. ISBN 974-564-159-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะและการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา พร้อมทั้งหาปกติวิสัยเปอร์เซ็นต์ของแบบรายงานตนเองที่สร้างขึ้นเพื่อให้ครูพลศึกษาใช้ประเมินผลตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า แบบรายงานตนเองที่สร้างขึ้นควรประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 10 ด้าน คือ 1.ด้านการสอน 2.ด้านสุขภาพทางกายและทางจิต 3.ด้านวิชาการ 4.ด้านบุคลิกภาพ 5.ด้านคุณธรรม ความประพฤติ และความมีน้ำใจนักกีฬา 6.ด้านมนุษยสัมพันธ์ 7.ด้านการอบรม ปกครอง และการเป็นผู้นำ 8.ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย 9.ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง 10.ด้านกีฬา และความสามารถทางกีฬา

ประกอบด้วยข้อรายการต่าง ๆ 87 ข้อ โดยแบบรายงานตนเองนี้ มีความแม่นยำตรงตามเนื้อหา มีความแม่นยำตรงตามสภาพความเป็นจริง โดยให้ครูพลศึกษาประเมินผลตนเอง กับหัวหน้าหมวดพลศึกษาประเมินครูพลศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ปรากฏว่า คะแนนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($r = .73, .78$ และ $.61$) มีความเที่ยงสูง โดยวิธีทดสอบความแปรปรวนของคะแนนโดยวิธีของฮอยท์ (Hoyt) ได้ค่าความเที่ยง .972 และข้อสอบสามารถจำแนกบุคคลได้ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากการรายงานตนเองของครูพลศึกษาจำนวน 300 คน จะได้ตารางปกติวิสัยเปอร์เซ็นต์ของคะแนนของครูพลศึกษาในแต่ละคุณลักษณะ และรวมทุกคุณลักษณะ

แนวกรอบสี่เหลี่ยมสำหรับพิมพ์ข้อความ

แนวพิมพ์ชื่อผู้วิจัย ชื่อวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษา

เว้นระยะ 2 บรรทัด

แนวย่อหน้าเริ่มพิมพ์ข้อความ

เว้นระยะ 1 บรรทัด

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C543414 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEY WORD : SENDER / ROLES / LOCAL MEDIA

RATCHANUCH SALAVOHARN : MESSAGE SENDER ROLES OF WANGTAE
IN TRANSFERRING OF KNOWLEDGE THROUGH THE LOCAL MEDIA OF LAMTAT
FOLKSONGS : A CASE STUDY. THESIS ADVISOR : ASSO PROF. SURAKUL
JANOBROM, Ed.D.AND ASST.PROF. KANNIGA SACHAKUL

250 pp. ISBN 974-631-001-1

The purposes of this study were to study Wangtae as the message sender, transferring knowledges through the local media, Lamtat folksongs. The study based on skill, knowledge, attitude, understanding to society and culture and to study the people ideas about Wangtae.

The samples of this research comprised of two groups, Wangtae and 30 auditors. This research is qualitative research. All data got from interviwing,observing and recording

The results were as follows:

About Wangtae

1.1 Wangtae has good skill in sending message (thinking and writing) by using many methods, for examples reasoning, comparing, describing, giving the facts, sattiring, case-studying, role-playing,debating and using idioms.

1.2 Good attitude through himself, messages and people.

1.3 Good knowledge about the messages,messages sending and its procedures.

1.4 Good understanding to sciety and culture at the present.

The opinions of the people about Wangtae were that he is a skillfull, good attitude, good knowledge and understanding about Thai society and cultural.

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน.....
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....
ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ผู้ที่ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ และให้กำลังใจ ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล รองศาสตราจารย์ ดร. เขาหวี วิบูลย์ศรี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพินธ์ วิบูลย์พันธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของทุก ๆ ท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอบคุณ ผอ.ประถม สัมครพงศ์ ให้คำแนะนำและสนับสนุน

ขอบคุณ นายหวังดี นิมา ที่ให้ข้อมูล

ขอบคุณ พ่อ และแม่ ที่ให้กำลังใจ

ขอบคุณ พยับ, สมจิตร, พี่อ้วน, พี่ต๋อย, พี่ตา, พี่แดงต๋อย, พี่หนู และพี่สุพิมล ที่ให้กำลังใจเสริม

ขอใจ น้องนุช, น้องเจี๊ยบ และโศยเฉพาะน้องแก้ว ที่ให้กำลังใจหนุน

ขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์

ขอบคุณ คุณสงบ ที่สร้างความเข้มแข็ง และให้กำลังใจตลอดมา

ท้ายสุด ความสำเร็จของงานชิ้นนี้มาจากกำลังใจอันยิ่งใหญ่ ของคนรอบข้างที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยอย่างเต็มที่ ความดีที่ได้จากงานชิ้นนี้ ขอมอบแก่บุคคลที่เอ่ยนามทั้งหมด

วิชนธ์ สละโวหาร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความหมายของบทบาท.....	10
ความหมายขององค์ประกอบเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร.....	12
ทฤษฎีการส่งสารของเบอร์โกล.....	16
วิธีการถ่ายทอดความรู้.....	27
สื่อพื้นฐานกับงานการศึกษานอกโรงเรียน.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3. ชีวิตประวัติของ หวังดี นิมา.....	43
ชีวิตครอบครัว.....	44
ครูผู้ประสาทวิชาเพลงลำตัด.....	48
แรงผลักดันเข้าสู่วงการลำตัด.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	47
บรมครูแห่งลำตัด.....	54
เกียรติประวัติที่ได้รับ.....	58
การบริหารงานลำตัดเชิงธุรกิจ.....	59
4. วิธิดำเนิงานวิจัย.....	61
การศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยต่าง ๆ.....	61
การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5. การวิเคราะห์กับบทบาทผู้ส่งสารของหวังดีเเต้ในการถ่ายทอดความรู้โดยผ่าน สื่อพื้นบ้านประเภทลำตัด.....	66
ทักษะในการสื่อสาร.....	67
ที่มาของทักษะในการแสดงลำตัดของ หวังดี นิมา	67
ความสามารถเฉพาะตัวของ หวังดี นิมา	69
ความสามารถในการคิด เขียน แสดงลำตัด	69
ยุทธวิธีการสื่อสารกลอนลำตัดไปสู่ประชาชน	76
วิธีการถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนโดยผ่านคเพลงลำตัด.....	78
เจตคติที่มีต่อการสื่อสาร.....	90
เจตคติทั่วไป.....	92
ความรักไทยนิยมไทย	92
ภาษาไทย.....	95
ความสามัคคี.....	99
ด้านนิสัยใจคอของคนไทย.....	101

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เจตคติเฉพาะเรื่อง.....	117
เจตคติด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	117
เจตคติที่มีต่อวัฒนธรรมปารรแสดงพื้นบ้านลำตัด.....	124
ความรู้ที่ใช้ในการสื่อสาร.....	131
รักชาติ.....	133
ระบบครอบครัว.....	137
ความเชื่อ คติชาวบ้าน และค่านิยมในการดำเนินชีวิต.....	147
ความรู้เรื่องประชาติปโตย.....	160
ความรู้เรื่องยาเสพติด.....	162
ความรู้เรื่องโรคเอดส์.....	163
ความเข้าใจระบบสังคมสังคมและวัฒนธรรม.....	166
สภาพสังคมโลก.....	168
สภาพปัญหาการเมืองการปกครองของไทย.....	169
สภาพปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ.....	172
สภาพปัญหาของครอบครัวและปัญหาเจกชน.....	174
ปัญหาเรื่องยาเสพติดและแนวทางแก้ไข.....	175
ปัญหาโรคเอดส์และแนวทางแก้ไข.....	178
ปัญหาอาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และแนวทางป้องกัน.....	180
ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและแนวทางแก้ไข.....	182
ปัญหาการประกอบอาชีพและแนวทางแก้ไข.....	185
สภาพและปัญหาทางวัฒนธรรม.....	190
สภาพและปัญหาวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ.....	191
สภาพและปัญหาวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ.....	193

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อหวังเต๊ะ.....	213
ด้านทักษะในการสื่อสาร.....	215
เจตคติในการสื่อสาร.....	216
ความรู้ที่ใช้ในการสื่อสาร.....	217
ความเข้าใจระบบสังคมและวัฒนธรรม.....	218
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	220
สรุปผลการวิจัย.....	222
อภิปรายผล.....	232
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	240
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	241
รายการอ้างอิง.....	242
ภาคผนวก.....	246
ประวัติผู้เขียน.....	250